

מ"ת 56658/09/14 - מדינת ישראל נגד מ ב

בית משפט השלום בירושלים

מ"ת 56658-09-14 מדינת ישראל נ' ב(עציר)

בפני	כב' הנשיאה שולמית דותן
מבקשת	מדינת ישראל
נגד	
משיב	מ ב (עציר)

נוכחים:

ב"כ המבקשת: עו"ד אריה ברנד

המשיב ובא כוחו עו"ד גבריאל טרנישווילי

החלטה

בקשה למעצר עד תום ההליכים במקביל לכתב אישום המייחס לנאשם עבירות של איומים ואלימות כנגד בני משפחתו.

אקדים ואומר שאין כל מחלוקת על קיומן של ראיות לכאורה להוכחת האישומים נגד המשיב ועילת המעצר בהקשר לעבירות המיוחסות למשיב קבועה בחוק גופו.

ענינה של החלטה זו הוא בשאלה אם יש להפנות את המשיב **בשלב זה** להליכי שיקום תוך תקופת המעצר ולצורך החלטה בשאלה אם לשחררו ממעצר כדי שישתלב בהליך טיפולי או שמא נכון יותר, במקרה זה, וחרף המלצת שרות המבחן, להניח להליכים טיפוליים כדי שיישומם יבחן בשלב שלאחר הכרעת הדין ובהתאם לה.

על פי הנטען בכתב האישום, בשישה מועדים שונים במהלך התקופה ספטמבר 2013-ספטמבר 2014 בבית משפחתו של הנאשם ברחוב *** בבית שמש, איים הנאשם על שתיים מאחיותיו (להלן: "ח", "א") ועל אחיו ("מ") ותקף אותם, בין היתר באמצעות נשק קר:כך, באחת הפעמים ובעקבות ויכוח שנתגלע בין הנאשם לבין חביבה דחף הנאשם את חביבה לרצפה, נתן לה אגרופים ובעט בה באזור הבטן והרגליים. במקרה אחר זרק לעברה מאוורר גדול ולאחר מכן היכה אותה בכתפה באמצעותו, ובמועד נוסף השליך סלטים שהכינה, הניף את השולחן והניחו בחוזקה תוך שהוא צורח, ולאחר מכן לקח מזלג מהשולחן והשליכו לעבר חביבה עד שהמזלג ננעץ בזרועה וגרם לה לפצע מדמם. בהזדמנות אחרת בעט הנאשם באחותו איילת, דחף אותה לקיר ואיים עליה באמצעות סכין: "**את רוצה דקירה? דברי יפה**".

כשנה קודם לכן תקף הנאשם גם את אחיו מנחם, לאחר שזה התקשר למשטרה וניתק. הנאשם הרים מגהץ חם והצמידו

לצווארו של מנחם וכתוצאה מכך גרם לו צלקת בצווארו.

עם הגשת כתב האישום ביום 23/09/14 נעצר המשיב עד להחלטה אחרת .

בדיון שהתקיים בבקשת המאשימה להורות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים הורתה כב' השופטת לארי-בבלי על הגשת תסקיר מעצר בעניינו של הנאשם ובמידת הצורך על הפנייתו לבדיקה פסיכיאטרית לבחינת כשרותו לעמוד לדיון.

בתסקיר מיום 07/10/14 ציין שירות המבחן התרשמותו לפיה הנאשם, בן כ-23 שנים, סובל מתסמינים פוסט טראומטיים על רקע אלימות קשה שחוה לדבריו לאורך שנים מצד אחיו הגדול, כיום בן כ-26 שנים, ומשכך נוטה ככל הנראה לנהוג באימפולסיביות באלימות בעיתות מצוקה. בשנת 2011 הופנה ע"י המשפחה לאבחון פסיכיאטרי ואובחן כסובל מחרדה חברתית, מדיכאון ומהפרעות התנהגות, ניתן לו טיפול תרופתי אך הוא התקשה להתמיד בו. בעת מעצרו במסגרת ההליך דן נערכה לו בדיקה פסיכיאטרית במסגרתה התרשם הפסיכיאטר מתסמיני מצוקה ומסימנים להפרעה במצב רוח והמליץ על המשך טיפול תרופתי. כן המליץ על מעצרו של הנאשם באגף השמור תחת השגחה גבוהה בשל החשש להיותו קורבן לניצול. בתסקיר ציין שירות המבחן כי על אף שמשפחתו של הנאשם דיווחה כי הוא מצוי במצוקה משמעותית בשל מעצרו- נראה כי הוא הסתגל לתנאי מעצרו ומסר שהוא מרגיש שטוב, והתרשמותו של שירות המבחן היא כי לא קיימת מסוכנות אובדנית מצד הנאשם.

בנוגע למסוכנותו הפלילית ציין שירות המבחן, כי קיים סיכון **בינוני** להישנות מעשיו של הנאשם בעתיד, אך יחד עם זה הנאשם מגלה תובנה ראשונית ומוטיבציה לטיפול והביע נכונות להשתלב במסגרת טיפולית בהוסטל "ה" בירושלים.

אשר לחלופת השחרור המוצעת (מעצר בית בבית דודתו של הנאשם, אם לחמישה, בת 54 שנים, אחות מוסמכת במקצועה) ציין שירות המבחן, כי בשל עבודתה של הדודה ועבודת בן זוגה היא תתקשה לפקח על הנאשם כל שעות היום.

לאור האמור ביקש שירות המבחן דחייה של כשלושה שבועות כדי לבחון התאמתו של הנאשם למסגרת הטיפולית המוצעת. בתום תקופת הדחיה הודיע שירות המבחן כי נקבע לנאשם ראיון קבלה בהוסטל "החוט המשולש" ביום 02/11/14 וביקש להורות לשב"ס על הבאת הנאשם לראיון במועד הנ"ל.

בדיון שהתקיים לפני ביום 28/10/14 ביקש ב"כ המשיב לקבל המלצת שירות המבחן ולהורות לשב"ס על העברת הנאשם לראיון בהוסטל ביום 02/11/14 ולשירות המבחן לעדכן את ביהמ"ש בתוצאות הראיון. לשאלתי באיזה שלב מצוי ההליך העיקרי השיב ב"כ המשיב, כי על אף שכתב האישום הוגש לפני חודש ימים- טרם השיב הנאשם לכתב האישום, זאת נוכח בקשתו (בהסכמת ב"כ המאשימה) לעכב תשובתו של הנאשם לכתב האישום **עד להכרעה בסוגיית המעצר**. לדבריו, נקבע דיון לתשובת לאישום ליום 01/12/14 בפני כב' השופטת ח' לומפ. עוד הוסיף ב"כ המשיב וציין: "**במקביל חשבתי לנצל את הזמן להגיע להסדר עם המאשימה**" (ע' 6 ש' 17). משנשאל, הכיצד ייתכן כי במשך חודש ימים לא הצליח להגיע לכל הסדר עם המאשימה - תלה את הקולר בכך שכמעט בלתי אפשרי, בעיקר בחצי שנה האחרונה, לקבוע פגישה עם נציגי המאשימה המוסמכים להגיע להסדר (ראש ענף תביעות או סגניה) תוך פרק זמן הקצר משלושה

חודשים. בתגובה לגלגל ב"כ המאשימה את האשמה לפתחם של הסניגורים, אשר אינם ממהרים לקבוע פגישה עם נציגי התביעה, נוכח רצונם לדחות את ההליך העיקרי עד להכרעה בסוגיית המעצר. כן ציין, כי לאור היומנים העמוסים של שופטי ביהמ"ש בכל הנוגע למועדי הוכחות - גם אם היתה מבוצעת הקראה של כתב האישום לנאשם, הרי שהדין בתיק העיקרי היה נערך בפועל לאחר שכבר הסתיים הליך המעצר.

אין ספק, כי דברים אלו מעוררים תחושה ניכרת של אי נוחות. עם כל הכבוד לשיקולים טקטיים שמפעיל סניגור בייצוגו של נאשם - דבר שאינו פסול כשלעצמו - לא ייתכן שההליך הפלילי בתיק העיקרי יהפוך לבן ערובה של הליך המעצר עד תום ההליכים, תוך שימוש בזה האחרון ככלי שנועד, לאמיתו של דבר, להביא לקידום ענייניו של הנאשם בתיק העיקרי (באמצעות יצירת תנאים של שיקום לענישה הפלילית, הארכת המעצר, התרחקות מזמן ביצוע העבירה והכל תוך שימוש טקטי בהליכים השונים).

מטרתו העיקרית של הליך המעצר עד תום ההליכים הוא למנוע הישנות מסוכנותו של הנאשם עד תום ההליך העיקרי, והלכה מושרשת היא כי בקשה לקבלת תסקיר מעצר תישקל לגופה על פי הצורך בקבלת התסקיר וההצדקה לכך. יש לזכור, כי קבלת תסקיר מעצר איננה זכות מוקנית, כפי שציין בימ"ש העליון: **"ראוי לזכור כי שרות המבחן פועל תחת אילוצים לא קלים ולרשותו כוח אדם מוגבל. על כן, מן הראוי להשתדל ולהפעילו רק במקרים נכונים המצדיקים זאת. כך בדרך כלל וכך בודאי ככל שמדובר בהגשת תסקיר מעצר, שאיננה מהלך שכיח"** (כב' השופטת א' חיותבש"פ 7819/04 סינה מוגרבי נ' מד"י, פס" 3 להחלטה מיום 05/09/04, פורסמה בנבו).

כידוע, הכלל הקבוע בפסיקת בית המשפט העליון כי הליכי טיפול מקומם בשלב העונש ולא בשלב המעצר, זאת למעט במקרים חריגים (ראה: בש"פ 11981/04 עמיחי שפק נ' מ"ימיום 09/01/05 פורסם בנבו).

המקרה דנן אינו נמנה, לדעתי, עם אותם מקרים חריגים בהם יש להורות על שחרורו של הנאשם במסגרת הליך המעצר עד תום ההליכים לחלופה שיקומית: כתב האישום כולל שישה אישומים המלמדים על אלימות ברמה גבוהה ביותר מצד הנאשם כלפי אחיו ואחיותיו, שהשתרעה על פני תקופה ארוכה. הנאשם הופנה בעבר ע"י הוריו לטיפול פסיכיאטרי, אך לא התמיד בטיפול התרופתי, והנסיון מלמד כי הוא שב וביצע מעשים אלימות חמורים גם לאחר שהחל לכאורה באותו טיפול. כעת נטען כי הוא נוטל את התרופות בבית המעצר, ואולם הדבר נעשה רק לאחר מעצרו במסגרת הליך זה, ואין כל אינדיקציה לכך שהנאשם מבין חומרת מעשיו וחומרת מצבו ונרתם באופן מלא ומוחלט להליך הטיפול. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם הסתגל למצבו כעצור ו"מרגיש טוב" וכי אין חשש לנטיות אובדניות בעקבות היותו נתון במעצר.

הלכה היא, כי הפניית נאשם למסלול טיפולי גם טרם גזירת דינו ובהיותו נתון במעצר אפשרית כאשר נכונותו של הנאשם לעבור תהליך כזה הינה אמיתית ולא נעשתה מן הפה ולחוץ, רק כדי להשתחרר ממעצרו, וכאשר חומרת העבירות המיוחסות לו מאפשרת זאת:

" בבוא בית המשפט לשקול את שחרורו של נאשם לחלופה שיקומית, עליו להביא בחשבון מספר גורמים, ובכלל זה את עוצמתה של עילת המעצר, כגון מסוכנותו של הנאשם, ואת אופי החלופה וכושרה לאיין את

המסוכנות הנשקפת ממנו. במסגרת זו יש לבחון את סיכויי הצלחת הטיפול, וכן את מידת כנותו המסתברת של הנאשם המצהיר שברצונו להתחיל בטיפול, שמא אין הוא טוען זאת אלא כדי להתחמק ממעצר. כן יש לברר האם החל הנאשם בהליכי הגמילה עובר למעצרו... . כמו בכל תיק שעניינו מעצר עד תום ההליכים, יש ליתן משקל גם להתנהלות העניינים בבית המשפט בו מתבררת אשמתו, לשלב בו נמצא התיק ולזמן שנותר עד סיומו...

בשורה ארוכה של החלטות נקבע בבית משפט זה, כי בדרך-כלל הליכי מעצר עד תום ההליכים אינם השלב הראוי לבחינת אפשרות שילובו של נאשם במסגרות גמילה טיפולית. ... גזר הדין הוא השלב שבו נשקלים שיקולי הענישה כולם, ובמסגרת זו נבחנת גם האפשרות לשלב את הנאשם בהליכי גמילה לצורך שיקומו. לאור זאת נקבע שוב ושוב כי שחרור למרכז גמילה יינתן רק בנסיבות חריגות, ובעיקר כאשר הנאשם החל בטיפול לפני שנעצר. לחריג זה מספר טעמים. בין היתר, משקף החריג את הרצון למנוע את איבודה של ההתקדמות החיובית שהושגה בתהליך השיקום הקשה בו מצוי נאשם (בש"פ 3701/95 ביטון נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 3.7.95)). טעם נוסף לחריג הינו ההבדל ביחס לאמינות הניסיון להיגמל אצל מי שהחל כבר בהליכי הגמילה, לעומת מי שמבקש לעשות כן רק לאחר שנעצר... . הבעת עניין בגמילה לראשונה לאחר מעצר מעלה את האפשרות "שהנאשם, יותר מאשר הוא מבקש להיגמל מן הסם, מבקש הוא להשתחרר מן המעצר, ולו רק למוסד גמילה" (כב' השופט ח' מלצר, בש"פ 3036/08 עובדיה עמראוי נ' מד"י, פס' 5-6 להחלטה מיום 01/06/08 פורסמה בנבו).

במקרה דנן אין לפני תשתית מספקת לקבוע שהמשיב נרתם להליך השיקומי. כהגדרת שרות המבחן עצמו מדובר בתובנה ראשונית וכו' להשתלב בהליכים טיפוליים. נוכח חומרת המעשים המיוחסים למשיב, נוכח הישנותם לכאורה - על פני הדברים - ולאור הפסיקה הנ"ל אני סבורה שבמקרה זה אין להתחיל בשלב טיפולי כלשהו בטרם הדיון בכתב האישים.

אני ערה בהחלט לבעייתיות שנוצרה נוכח העובדה שמותב אחר של בית משפט זה הפנה את המשיב לשרות המבחן, ונראה, לכאורה!, כאילו מגמת פניו היתה להתיר בחינה של ההליך השיקומי בתוך תקופת המעצר, אולם אחרי שנתתי דעתי גם לסוגיה זו ובהתחשב בכך שמדובר בהליך שיכול להשמע תוך תקופה קצרה ושוב תהיה אפשרות לבחון את הליכי השיקום הרלבנטיים - מצאתי שבמקרה זה יש לקיים את הדיון כסדרו. תחילה יש לברר את אשמתו של המשיב במיוחס לו בכתב האישים, ובתוך כך לברר את מהות המעשים המיוחסים למשיב, את הרקע להם ואת היקפם - מעבר למפורט בכתב האישים - ולאחר מכן לבחון את הדרכים להמשיך בהליך, אם לזיכוי, אם להרשעה ובמקרה של הרשעה לדרכי הענישה והטיפול שבסמכות בית המשפט להחליט עליהם.

לאור האמור אני מורה, בשלב זה, על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המתנהלים נגדו, וממילא לא יוצא המשיב לראיון בשלב זה.

ניתנה היום, ו' חשוון תשע"ה, 30 אוקטובר 2014, במעמד
הצדדים.